

EVANGELIKUS ŐRÁLLÓ

EGYHÁZI ÉS TÁRSADALMI HETILAP.

Megjelenik hetenkint egy íven.
Kéziratokat, előfizetési díjakat, hirdetések szövegét és díját a szerkesztő-kiadó címére kell küldeni.

FELELŐS SZERKESZTŐ-KIADÓ:
GEDULY HENRIK evang. lelkész,
NYIREGYHÁZA.

A lap ára: Egész évre . . . . . 12 K
Félévre . . . . . 6 K
Negyedévre . . . . . 3 K
Egyes szám ára 40 fillér.
* Hirdetés ára oldalanként 40 korona. *

TARTALOM-JEGYZÉK: Vezércikk: A valláserkölcsi jellem fejlesztése. *Nádassy János.* — Egyetemes lelkési fizetésrendezés tervezete. *Lombos Alfréd.* — Levél a szerkesztőhöz. *Bohus Pál.* — Külföld. — **Tárca.** Székács József és az 1841-iki „Ne temere“ *Zsilinszky Mihály.* — **Beélet.** — **Pályázatok.** — **Hirdetések**

A valláserkölcsi jellem fejlesztése.

Egyházi közéletünkben a protestáns öntudat és önérték elgyengülésének oly jelenségeit vagyok kénytelen szemlélni, hogy azokat szó nélkül nem hagyhatom.

Amint látom és amint hallom, evangélikus egyházaink — legalább erre mifelénk a felvidéken — rendre megtartják a róm. kath.—gör. kel. és román ünnepeket. Ilyen teszem azt, a gyertyaszentelő, Gyümölcsoltó-Boldogasszony és társai. Miként sátoros ünnepeinken, úgy az idegen felekezetek ünnepeit megelőző estén már nagy haranggal jelzik a következő nap ünnepi jelentőségét. Aznap pedig két harangozás után délelőtt megtartatik a prédikációs istentisztelet. — Történik ez még oly községben is, amely szín-evangélikus.

Az iskolai tanítás is természetesen szünetel. A nap ünnepi jelentősége a gyermekek lelkébe is szuggeráltatik. Én 12 év óta küzdök egyházamban a Mária-kultusz ellen. E környéken az egyházak és iskolák nagyrésze már behódolt. Sőt be sem hódolt, mert emberemlékezet óta betartják ez ünnepeket. Evangélikus népünk énekes könyve is gazdagon gondoskodik idevágó énekekről. Ez a félbemaradt reformáció bizonyossága. E mellett egyik-másik lelkésztestvér azzal nyugtat meg, hogy hát mi nem is a Mária-kultuszt üzzük, hanem Márián át Krisztus személyét és jelentőségét részesítjük tiszteletben és így tovább. Szent igaz! Dehát a pápás egyház is ilyenformán védi a Mária-kultuszt és szentjeit.

Nemrég a »gyertyaszentelő« elleni tiltakozásomban a legértelmesebbnek tekintett egyháztag sem állt már mellettem, hanem azt mondá: „nincs semmi értelme annak, ha

mi egyedül nem tartjuk meg a Mária*) ünnepet, ha körülöttünk mindenütt ünnepelnek.“

A protestánsok kedvéért se római, se görög még nem ünnepelt soha! A mi evangélikus népünk nemcsak, hogy szolgailag ünnepel ilyenkor, de saját legnagyobb ünnepnapját, a nagypénteket is elhanyagolja. Miért? Mert a többi felekezetnek ez nem elsőrendű ünnepe. Mintha amazok nélkül saját ünnepét sem érezné igazoltnak.

Ez a népben a valláserkölcsi jellem, az önérték elgyengülése. Ez a jelenség sok más viszonylatban is érezhető. Ha nem úgy volna, ha annak hatása alatt úgy magunk, mint

*) Prohászka Ottokár, székesfehérvári róm. kath. püspök legutóbbi bőjti levelében a helyes mértékre szállítja le Máriának és a szenteknek tiszteletét, amikor így ír:

»Nekünk a vallásosságot az evangéliumból kell merítenünk: el kell mélyednünk az Ur Jézus szívébe s öntudatunkra hoznunk, amit ő Istenről mondott s amit Atyjával szemben érzett. Ott megtanuljuk azt a mérhetetlen tiszteletet, imádást s istenfélelmet; lelkünk előtt áll majd mint égbe emelkedő hegyek trónján a fölséges Isten s uralmának s sz. akaratának szívesen meghódolunk; érezni fogjuk, hogy egy a mi Urunk Istenünk s nincs más Isten kivüle. Ő neki szól imádásunk, hálánk, engesztelésünk, őt keresi fel vágyódó, epedő lelkünk s ezt mind Krisztus nyomaiban az ő példája s utmutatása szerint. Tiszteljük ugyan a sz. Szüzet s a szenteket is, de ezek csak olyanok lelkünkben, mint a kora reggeli csillagok az égbolton, melyek elhalaványodnak s eltűnnek, mikor a nap kel föl az égen; a mi napunk az Ur Jézus Krisztus s benne az Isten! Végtelen messze esnek Istentől a szent Szűz is s a szentek is, hiszen csak véges lények s teremtményei az Urnak; kegyelemből lettek s kegyelem emelte őket oda, ahol állnak. Ellenben az Isten, Krisztus, az én Uram s mindenem s az ő sajátos dicséretét zengem, midőn mondom: „tu solus santus, tu solus dominus, tu solus Altissimus“, te magad, te kizárólag, te egyes-egyedül vagy szent, vagy ur, vagy fölséges s azután is egyre hangzik lelkemben: tu solus, tu solus, te egyesegyedül, te egyetlenem! Szűz Mária s a szentek nekem csak annyiban édesek, amennyiben belőle vannak s hozzá tartoznak s hozzá vezetnek, de azért egy pillanatra sem sötétítik el, nem szorítják vissza az én Uramat s Istenemet.« (Alkotmány, 1909 márcz. 7.)

Szavait a mi protestáns közönségünk is megszívlelheti!
Szerk.

intézményeink nem egyszer szenvednének, úgy szemet húnyhatnánk felette.

A letűnt századokban ezt az önértet, — ha talán a valláserkölcsi képzés hiányos is lehetett, — ápolta a család hagyományos szelleme; föntartotta, aczélozta a felekezeti néplélek, a feszültség, az üldözés és a gyűlölet.

Ma ennek vége! Ennek helyét a tulajdonon nyájas mosoly és vonzalom foglalja el. Minálunk az apró vasreszelék tehetetlenségével simulnak a delejes vonzás felé. Ha ezt tovább nézzük védelem nélkül: odaát a vonzás minderősebb, itt az ellenállás mind gyengébb lesz.

Még megérjük, hogy népünk itt-ott azt is fogja mondani: ha már benne vagyunk a Mária-kultuszban, nincs sok értelme annak, hogy külön egyházban küzdjünk.

Ha hitem szerint védő fegyverünk nem volna, úgy nem érinteném e hanyatló jelenségeket. A védelemről pedig érdemes gondoskodni, mivel a protestantizmus, helyesebben a Krisztusi evangélium nem pusztán valamely valláserkölcsi és istentiszteleti intézmény, hanem az egész emberiség eszményi fejlődésének éltető lelke.

Védő fegyverünk maga a krisztusi szellem. A valláserkölcsi jellem az eddiginél sokkal hatékonyabb fejlesztése a nép rétegeiben. — A tudat és jellem szilárd alapozása az iskolában.

Lehet, hogy a köztudattal ellenkezésbe jövök, de azt vallom, hogy a 6—12 éves gyermekeink valláserkölcsi képzése a mai alakjában nem tökéletes. Ez a nagy feladat evangélikus tanítóinkra van bízva, akik tőlük telhető nemes igyekezettel iparkodnak e feladatnak megfelelni. Ámde a modern nevelés s az ebből folyó hatalmas tanterv oly kötelességeket rovott immár a tanítóságra, hogy azok mellett a valláserkölcsi képzés elnyomatik. A tanító felelőssége a nem valláserkölcsi tantárgyakkal szemben oly nagy, hogy amelyik ezeket amaz kedvéért elhanyagolná, állásával játszanék. Az idő arra int, hogy gyermekeink valláserkölcsi nevelésének kérdésével foglalkozzunk. A fejlődő kor egyenesen arra szólít, hogy a lelkeszi kar vegye kezébe ezt a feladatot. Az iskolában a lelkesz egyénisége legyen az a szövetség, aki Isten országába elvezérleje a kiskorú hívek nagy seregét. Kisebb lélekszámmal, kisebb munkakörrel bíró anyaegyházakban maga a lelkesz; nagyobb lélekszámmal s nagyobb működési térrel megáldott gyülekezetekben rendszeresített hitoktató, vagy ha kell, hitoktatók végezzék e

nagy munkát. Minthogy pedig méltó a munkás az ő bérére, ezek mérsékelt díjazásáról is, legalább oly szerény mértékben, mint ezt az állam cselekszi az ő iskoláiban, történjék gondoskodás. Honnan? Erre feleletet adni nem lehet feladat. Mindamellet legyen szabad az egyet. egyház adóalapjáról alkotott szabályrendelet 18. §-ra mutatnom, melynek eltörlése vagy legalább fakultatívva tétele mellett az anyaegyházak a valláserkölcsi nevelés díjazásának tételét is azonnal beállíthatnák normál költségvetésük keretébe. — Bizony ez Istennek tetszőbb eljárás volna, mint szélnek eresztetni az egész összeget. Hiszen a vallásos élet lankadásának, amelyről annyi szó esett már, nem a nagy adózás az oka; meg van az ott is, ahol nincsen nagy adó. Oka az, hogy a nagy adózás mellett is hátul kullogunk. Hogy valláserkölcsi intézményeink, maguk az egyházaink nincsenek az egész vonalon kellőképen fölépítve, fölvértve. Ez a 18. §. az egyházsegélyezésből népsegélyezést formál. Humanistikus és socialistikus íze, népkonyha illata van az egész segélyezésnek. Igen, ha a 415.000 korona után a szabadfejlődést biztosító milliók következnenek, úgy lehetne reá remény, hogy a nép után végre az egyházra, mint valláserkölcsi intézményre kerül a sor. Ily fordított sorrend mellett a segélyezés célját tévesztve fordul ki a hiperbola irányába, ahonnan soha többé nincs gyümölcsöző visszatérés.

Ha a V. E. Sz. is működését megkezdi, ez sem tűzhet magasztosabb feladatot maga elé, mint a nép millióinak megnyerését nevelő munka árán. Ha én pénzt osztok ki a nép között, úgy leereszkedtem hozzá; de ha szellemi javakban, lelki kincsekben részesítem, úgy felemeltem önmagamhoz. Ma erre az emelkedésre van szükség, mert a nép az emelkedést szomjazza. Ezért képes önkényt is áldozni. A nép is fölismerte az eszköz és cél közötti különbséget. Ha pl. a kiosztandó államsegélyen iskolát emelünk, vagy az osztatlan iskolából osztottat teremtünk, ez a híveket inkább fogja lelkesíteni, inkább hálára hangolni, inkább az egyház tekintélyét és erejét növelni, mintha adóleszállítás alakjában ez összeget szétosztjuk a nép között. Elsősorban váltsuk be az anyagi javakat szellemi kincsekké, s ezeket osszuk meg híveink között. Neveljünk a fentebbi értelemben vett önértetes evangélikus híveket s akkor úgy valláserkölcsi, mint társadalmi és nemzeti irányban ismét missiót teljesíthetünk; ev. egyházunk létjogosultsága az egész országban

ismét nem csak fokozott elismerésre talál, de amire törekednie kell, beolvasztó erő-höz jut.

Felsősjó.

Nádassy János

evang. lelkész.

Egyetemes lelkészi fizetésrendezés tervezete.

Közli: Lombos Alfréd ev. lelkész.

Zombor, 1909. márczius 10.

A mult év nyarán minden evang. lelkészi hivatalnak megküldöttem az egyetemes lelkészi fizetésrendezésre vonatkozó tervezetemet, úgyszintén ezen tervezetet ismertette a bányakerületi közgyűlésen egy határozati javaslatot terjesztettem be, mely odakonkludált, hogy a kerület keresse meg az egyetemes gyűlést a lelkészi fizetések egyetemleges rendezése iránt és ennek gyakorlati megvalósítása céljából küldjön ki egy bizottságot, mely egy fizetésrendezési tervezetet dolgozzon ki. A bányakerületi közgyűlés 1908. szeptember 12-én jegyzőkönyvének 92. pontja szerint az indítványt és annak indokolását érdeklődéssel kísérvén, az abban lefektetett eszméket megfontolásra érdemesnek találta és mielőtt ez irányban az egyetemes gyűléshez felterjesztést intézett volna, elhatározta, hogy a kérdés előkészítését saját körében oldja meg, mi célból egy 8 tagú bizottságot küldött ki tárgyalás és javaslattevélel végett. Miután ezen bizottság eggházi elnöke, Nagytiszteletű Veres József esp. és orszgyűl. képviselő úr, tőlem indítványozótól és a bizottság egyik tagjától várja a tárgyalás alapjául szolgáló javaslatot és megfelelő adatokat — a külföldi példák beszerzését magának tartván fenn — a már ismert tervezetemet a középiskolai tanárok fizetésének lehetőleg szem előtt való tartásával átdolgozva, a nagyrabecsült szerkesztő úr szives engedelmével azon kérelem kapcsán teszem közzé e lapban, hogy a kartárs urak sziveskedjenek munkám megkönnyítése céljából adatokkal, észrevételekkel, jó tanácsal szolgálni s azokat czimemre megküldeni vagy pedig jelen lap hasábjain közzé tenni.

I. Az egyetemes lelkészi fizetésrendezés alapelvei.

Visszás állapot, hogy a lelkészek fizetése egyforma képesítés mellett is oly különbözetet mutasson fei, mint a milyen jelenleg tényleg fenáll. Tudom, sokan gondolkoztak már ezen visszás állapot megszüntetésén, azonban nehézségre bukkantak, midőn tekintetbe vették az egyházközségek lelkészi fizettségajánlási jogát a költségvetésben és az egyes lelkészek működési terének különbözőségét.

1. Egyetemes lelkészi javadalmi intézet.

Az én jogérzékem legkevésbé sem ütöközne meg azon, sőt helyesnek találom, ha az egyházegyetem az E. A. 298. és 299. §-ának segítségül hívásával, vagy egy hozandó újabb zsinati törvény alapján minden egyházközségre annyszor évi 2 korona lelkészfizetési járulékot vetne ki, mint a hány evang. lélekszámmal bír s ezen járulékokat az egyházegyetemmel szemben való elszámolási kötelezettséggel egy központba, mond-

juk a nyugdíjintézetbe, vagy egy létesítendő és a nyugdíjintézettel párhuzamosan működő egyetemes lelkészi javadalmi intézetbe, eseileg egy megalakítandó evang. pénzügyintézetbe fizettetné be, honnan közvetlenül havonta kapnák a lelkészek fizetéseket.

Tévedés elkerülése végett még megemlítem, hogy a 2 korona lelkészi fizetési járulék nem közvetlenül a hívektől volna beszedendő, mert anyagilag nem egyformán situáltak, hanem az E. A. 250—260. §§. alapján befolyó adókból az egyházközségi pénztárak egy összegben szállítanak be a központba az évi járulékot, sőt ahol az egyházközségeknek alapítványaik vannak, ezek szolgáltatnák be a megfelelő összeget.

A mely egyházközség a csekély 2 korona census alapján kivételül lelkészfizetési járulékot sem bírná meg, a szegény egyházak támogatására utalt állami dotációból segélyezendő. Azonban az összehasonlítás azt tünteti fel, hogy a legtöbb aránytalanul megterhelt egyházközség a jelenlegi lelkészi fizetésnél kisebb járulékot tartozna fizetni, tehát az állami dotáció igénybe vétele nélkül is könnyítették terhén. Hogy néhány nagyobb lélekszámmal bíró egyházközség e czimen talán nagyobb járulékot tartozna fizetni, reá nézve sem válna azért elviselhetelenné, mert többen többel is járulhatnak az egyetemes eggházi érdek támogatásához s a tehernek ezen arányos elosztódása felel meg leginkább az evangéliumi szellemnek is: „egymás terhét hordozzátok.“ (De meg a 48. XX. t. c. részben való végrehajtásaképp a központ államsegélyezését is lehetne kérni, minek nyomán a jövőben a 2 korona census esetleg 1 koronára is csökkenthető volna.)

A lelkészi fizetések egyenlővé tétele annyira érdeke az egyházegyetemnek, hogy a specialiter lelkészi fizetésre vonatkozó ezen intézkedésnél ép' úgy nem jöhet tekintetbe az egyes egyházközségek autonómiája, mint a hogy az állam sem tekinti az egyenes állami adó kivételénél a polgári községek autonómiáját, szűkebbnek tartván ennek határait önkormányzati hatáskörénél.

(Folyt. köv.)

Levél a szerkesztőhöz.

Mélyen tisztelt szerkesztő barátom!

Mióta lelkész vagyok, kizárólag eggházamnak igyekeztem élni, eggházamnak s hat év óta esperesi működésem alatt eggházamegyém sok oldaiú és nekem sok izgalmat okozott ügyeinek intézése foglalja le minden időmet, mert a nálunk megcsontosodott szakadatlan harcz jegyében lettem esperessé.

Politikai élet irányítására a lelkészt sehol, nálunk még kevésbé tartom alkalmasnak, sőt szerencsétlennek minősítem az ily szereplési viszketeget lelkésznél azért, mert míg az eggház tagjai között egyenetlenség, visszavonás szítására nyújt alkalmat napról-napra, addig az ő maga tekintélye is csorbúl, fogy, s magával rántja és lejárta azokat a tiszteletet érdemlő egyéneket is, akik a korunkban és helyzetünkben nagyon is megkövetelt és egyedül illetékes munkamezőn kívánják érvényesíteni hivatásukat. Az ilyen áldatlan viselkedés tehát a leghatározottabban az eggházi élet kárára dolgozik s azt eggházellenesnek tekintem.

Most is, amidőn előbb a Budapesti Hírlap és azután az „Ev. Órálló” f. évi márcz. 4-iki számában „Karhatalom egy eklézsiában” című tendenciós cikket elolvastam, gondolkodóba estem, valljon írjak-e valamit a teljesen egyoldalú cikk értékének kellő leszállítása végett, avagy hallgassak tovább is, mint azt tettem eddig teljes féleven keresztül, amíg a brassói esperesség kebelében virágzó »Csángó Ujság« politikai lapszerkesztő bizottságának lelkész munkatársa Petrovics, hivatalos vezető egyének kisebbitésével, becsmérlésével, meggyanúsításával, rágalmozásával — mint azt teszi ez a lap velem, lelkésztársaim, püspökünk s felügyelőinkkel szemben minden számában — Petrovics lelkész fájdalmait, *apósának* Masznyik Gyulának vélt sérelmeit igyekszik világgá bocsátani politikai és egyházi lapban csak azért, hogy ezzel a hazai ev. közvélemény magatartását felénk irányítva felkavarja és félrevezesse?

Épen azért, mivel a hosszúfalualszegi egyházban 6 év óta *dúló* áldatlan egyházi közállapotok elbírálása egyházi Alkotmányunk rendelkezése alapján az *egyedül illetékes törvényes tényezők* kezében van: szükségtelennek tartom, egyházi közviszonyaink ezen szomorú és példátlan jelenségét pedig a nyilvánosság előtt feltárni — egyházi közérdekből — nem kívánom, de sőt teret sem nyerhetnék egyházi lapunkban annak hasábszámra menő ismertetésére — a vonatkozó cikkre tehát lehetőleg röviden csak azt a megjegyzést és kijelentést teszem:

1., hogy én az 1908. évi esperességi gyűlés által kiküldött szavazatbontó bizottság egyhangú határozata alapján újra megválasztott esperese vagyok a brassói egyházmegyének (Alk. 102. §.), de ha Petrovics szerint nem az volnék is, egyházi jogszokásunk és szabályrendeleteink alapján tartozom e hivatalt viselni addig, míg az új esperes hivatalába beigtattatik. És ezt viselni is fogom mind az ideig, míg erre nekem a törvény és felsőbb hatóságom rendelkezése jogot és hatalmat ad.

2., hogy törvényes rendelkezés alapján a febr. 17. és folytatólag febr. 27-iki hivatal átadásra a hosszúfalusi lelkész úgy általam, mint az egyház felügyelője által ajánlott express levélben hivatott meg. Szándékosan félrevezető tehát az az állítás, hogy az „illetékes lelkész tudta nélkül” történt az egybehívás. — Hogyan történhetett volna akkor a nyugdíjazott lelkész tiltakozó levelének kézbesítése és *állítólagos* felolvasása a gyűlésen?

3., „Elképzelhető” volna a népnek »felháborodása« mindezek felett, amik a hosszúfalualszegi papi irodában a fentjelzett napokon történtek abban a világitásban, amelyet a cikk közöl, ha nem tudnók mi itt alant, hogy annak a teljes számban jelen volt egyháztanácsnak és önként megjelent számos egyháztagnak *általam* higgadtságra való intése és az én tiltakozó magatartásom mentette meg a paróchiát a könnyen bekövetkező botrányoktól, amikor az egyház tagjai az azonnal való kilakoltatást követelték.

Menjek-e még tovább, közöljek-e még részleteket annak a lelkészi hivatalnak átvételéről, amelyet a cikk szerint nem csak »megpróbáltam«, hanem tényleg át is vettem attól a lelkésztől, illetve annak felhívása és meg nem jelenése után az Alk. 7. §-a alapján törvényes megbízatásomból kifolyólag, aki 1907-ben önmaga *minden feltétel nélküli* nyugdíjaztatás útján kérelmezte ezen áldatlan helyzetéből való és saját érdekeit mentő *szabadulását* s akinek makacs ellen-

szegülése miatt most felsőbb hatósága bünfenyítő feljelentést tesz folyamatba? Nem . . . én a tiszteletet követelő lelkészi állás tekintélyének megvédése szempontjából további részletekbe nem bocsátkozom.

4., Az egyetemes nyugdíjintézeti bizottság és az egyetemes gyűlés 1908. évi határozata Masznyiknak szólt, amely határozatok neki szabályszerűen kézbesítve lettek; a végrehajtásra vonatkozó püspöki rendeletek pedig nekem, illetve az egyházmegyei elnökségnek lettek kiadva utasításul; ezt Masznyik hosszúfalusi lelkéssel nem tartottam szükségesnek szószerint közölni, csupán a hivatal átadására vonatkozó esperesi felhívást. És ő most is szembe szállt, és gyermekjátékokat űz felettes hatósága törvényes intézkedésével, akkor, amikor már eddig 2-tös peres ügyében a legsúlyosabban lett végérvényesen elmarasztalva és nyugdíjazását önmaga kérte.

5. Az én hivatkozott esperesi rendeletem csupán a *régi hátrálékok* behajtására vonatkozik, melyek alkotmányos úton lettek annak idején kivetve. A közel 3000 lelket számláló gyülekezet 1908. decz. 20-án tartott gyűlésén azonban (melyen 37 tag vett részt, de annak túlnyomó része — mint állandóan és helytelenül — heves jelenetek előidézése után kivonult a templomból), a nyugalmazott lelkész azt a törvénybe ütköző határozatot hozatta, hogy az 1907—1909. évi egyházi adókiivetés és költségvetés *egy bizottság által állapították meg véglegesen* és nem közgyűlésileg (Alk. 262. §.) Én a *közgyűlésileg jóvá uem hagyott* egyházi adónak végrehajtását tiltottam be a polgári községnél.

6. Végül még annyit jelentek ki, hogy a hosszúfalusi egyház és nyugalmazott lelkésze áldatlan és sajnálatos helyzetét illetőleg sem vitatkozásba, sem további polemikába nem bocsátkozom és hogy Petrovics lelkész úr legyen csak ker. türelemmel. Esperességi gyűlés is lesz, tisztviselők választása is lesz, esperes beigtatás is lesz; addig azonban a türehtelen féktelenséget s a jámbor csángó népnek törvénytelen lépésre való izgatását — bárhonnan jöjjön is az — a kellő határok közé visszashorítani elsőrendű esperesi kötelességem leend.

Jelen soraimnak szíves közlését kérve, testvéri üdvözléssel vagyok

Brassóapácza, 1909. márcz. 7.

Igaz híved:

Bohus Pál
főesperes.

*

Azt hisszük, a lojalitásnak és objektív igazságérzetnek a legszélsőbb határig, eleget tettünk, amidőn a brassói egyházmegye életére, főképp pedig a hosszúfalualszegi lelkészi hivatal átvételére vonatkozólag hozzánk érkezett minden felszólalást készséggel közzéadtunk. De most már — ezen hivatalos helyről jött felvilágosítás adatai is rendelkezésére állván olvasóközönségünknek a tényállás hű képének megszerzésére — az ez ügyekre vonatkozó közléseket *teljesen és véglegesen lezárjuk.* Szerk.

K Ü L F Ö L D .

Külmisszió. A Weishaupt lipcsei missiói felügyelő szerkesztésében megjelenő „Pressnotizen der evang. luth. Mission zu Leipzig” c. röpiratból közöljük a következőket:

Kilimandzsaróban, Keletafrikában rendkívüli nagy

drágaság uralkodik a tartós szárazság miatt, úgy, hogy a lipcsei missió kénytelen a hittérítőknek tetemes drágasági pótlékot engedélyezni.

A lipcsei missió *Malakka-félszigetét*, Hátsó-Indiának legdélibb részét is bevonta munkakörébe és szép sikereket remél.

Német-Keletafrikában 19 hittérítője, 4 missiói segédje, 2 építész és egy tanítónője van a lipcsei missiónak, akik mellé még egy orvost és két ápolónőt fog kiküldeni, hogy a betegek tervszerű ápolásáról is gondoskodják. A nyáron még szaporítani akarja a munkaerőket, hogy a megkezdett munka annál sikeresebben haladjon előre. A missiói tevékenységnek szép kulturális eredményei is vannak. Az 1907. végéig megtérített 1030 egyén közül 478 olvasni is megtanult s a missiói iskolák 4400 tanítványt gondoznak.

Az angol missiói egyesületeknek 858, a németeknek 19 orvos és orvosnő áll a szolgálatában.

A szász missiói értekezlet 1909-re is kiadta évkönyvét, amely néhány értékes czikken kívül közli a lefolyt év legfontosabb missiói eseményeit s a német evang. missió munkásságának és örvendetes gyarapodásának statisztikai kimutatását.

A véto-jog megszüntetése. A pápaválasztásnál, régi gyakorlat alapján, az osztrák császárt s a francia és spanyol királyt véto-jog illeti meg, vagyis egy bibornok útján eleve tiltakozhatik valamely bibornoknak pápává választása ellen. A nevezett uralkodók eme véto-jogát a pápaság nem volt ugyan hajlandó soha elismerni, de azért a legközelebbi pápaválasztás alkalmával is érvényesült az, Ferencz József osztrák császárnak Rampolla személyét illetőleg, a krakói bibornok-érsek útján bejelentett tiltakozása útján. De bár éppen eme véto folytán jutott méltóságához a jelenlegi pápa, most mégis egy bullát bocsátott ki a bibornokokhoz, a melyben a véto ellen foglal állást illetésképen: Isteni büntetés és az exkommunikáció terhe alatt megtiltjuk a római szentegyház minden biborosának, a mostaniaknak, mint a jövődeknek, ugyszintén a szent biborosi kollégium titkárnak és mindazoknak, kik a konklávé résztvesznek, hogy elvállalják bármily világi hatalomtól azt a megbízást, hogy vétót javasoljanak akár egyszerű kívánság, akár más formában nyilvánul az a véto, akár az egész biborosi kollégiumhoz, akár a biborosok egyikéhez vagy másikához intézetik az írásban vagy szóban, egyenesen vagy közvetve. Senkinek sincs megengedve, hogy megsértse e tilalmunkat, rendeletünket, kijelentésünket, kötelezésünket, akaratnyilvánításunkat, intelmünket és előírásunkat, avagy ellene működni merészkedjék. Ha azonban valaki merészkednék ezt tenni, úgy tudja meg, hogy a Mindenható és Péter és Pál szent apostolainak haragját vonja magára. — Kiváncsiak vagyunk, hogy fogadják ezt a bullát az érdekeit uralkodók.

T Á R C A.

Székács József és az 1841-iki „Ne temere.“

(Visszaemlékezés Székács születésének százados ünnepe alkalmából.)

Tudjuk, hogy az 1790/1-iki XXVI. t. cz. 15 §-a ezt mondja: „A vegyes házasságokból, melyek mindig kath. lelkész előtt kötendők, melyek ellen azonban bár-

mily ürügy alatt akadályt emelni tiltva van, származott és származandó gyermekek, ha az atya katolikus, ennek vallását kövessék. Ha pedig az anya katolikus, akkor csak a fiúgyermek követhessék — *sequi possint* — atyjok vallását.“ De azt is tudjuk, hogy a kath. papok a protestans apától mindig térítvényt követeltek a születendő figyermeknek a kath. hitben történendő neveltetésére nézve. Ha pedig ez a térítvényt megtagadta, akkor a házaspárt, passiva assistencia mellett megeskették ugyan, de tőle az egyházi *áldást* megtagadták.

Ismeretesek azok az országgyűlési viták, melyek a múlt század első felében a vegyes házasságok *megáldásának* pápai tilalma felett folytak.

Protestans papi körökben igen gyakori megbeszélés tárgyát képezte az, hogy a római kath. papok megtagadják a vegyes házastól az egyházi áldást; szabad-e és lehet-e prot. lelkésznek a r. kath. pap által megeskettetett, de áldásban nem részesített vegyes házastól megáldani?

Székács József azon papok közé tartozott, aki erre a kérdésre *igen* felelt. Ki is jelentette, hogy a felmerülő ilyen esetben ezen természetes papi jogával élni is fog.

Nem sokáig kellett várnia. Történt, hogy 1842-ben egy poroszországi származású gyáros Werther Frigyes nevű evangélikus férfiú, nőül akarta venni József nádor öfensége egyik kedves gazdatisztljének római. kath. hajadon leányát. Ez ismervén a római kath. azon rendeletét, mely szerint a vegyes házasságtól a pap megtagadhatja az egyházi áldást, kijelentette, hogy ő egyházi áldásban is kíván részesülni. E részben az ő ev. papjához, Székácshoz folyamodott, kérve őt, hogy kívánsága teljesítésében segítse. Székács nem sokáig habozott; nem is futott sem espereshez, sem gyűléshez tanácsért, hanem saját felelősségére megígérte a vallásához ragaszkodó buzgó vőlegénynek, hogy ha a budai várkapornában végbemenő esküvő után az illető kath. lelkész *az áldást megvonja tőle*, akkor onnét násznépestől jöjjön egyenesen az evang. templomba. Ő reá fogja adni az egyház áldását.

Úgy is lett. A boldog vőlegény, tapasztalván a római kath. pap ridegségét, mihelyt a templomból a násznéppel együtt kilépett és mihelyt a nászvendégek bérkocsijaikon elhelyezkedtek, minden kocsiból egy-egy hatalmas férfihang tüntetőleg kiállította a kocsisoknak: „Zur evangelischen Kirche nach Pesth!“

A kocsik tehát a pesti evang. templomhoz hajtottak, ahol a lelkész már hivatalos öltönyében várta őket. A kíváncsi közönség szokatlanul nagy számban gyűlt össze a templomban és várta a történendőket. Nehány perc múlva Székács az oltár elé lépett és rövid bevezetés után kijelentette, hogy mivel a házaspár törvényesen és érvényesen hűséget esküdött egymásnak, ő nem esketi újra; de amennyiben azt kívánják, hogy az anyaszentegyház áldását adja reájok, ő az Üdvözítőhöz fordítja sziveiket, vagyis ahoz, aki minden áldások kuforrása, a Jézus Krisztushoz. Német nyelven tartott rövid ihletett szent beszéd után, az oltár elé térdelt házaspárt, az egész közönségen erőt vett meghatottsággal *megáldotta!* Azután pedig levélben értesítette mind a négy evangélikus püspököt tetének indokairól.

Másnap tele lett a város azon hirrel, hogy Székács egy vegyes házaspárt, melytől a római kath. pap megtagadta az áldást, — *megeskett!* Ez ugyan nem volt igaz; de a hír annál feltűnőbb volt, és híven jellemezte az akkori közszellemet.

A hamis hír eljutott nemcsak a római katolikus püspökökhöz, hanem a nádori udvarba is. József nádor sokkal okosabb és tapasztaltabb férfiú volt, semhogy ítéletét a pusztá hírekre alapította volna. Személyesen akart Székáccsal beszélni és másnap, Tihanyi Ferencz temesi gróf útján, ezt a kívánságát tudatta is vele.

Székács a kitűzött időben már a nádor előtt állott, aki német nyelven, komoly hangon azt kérdezte tőle: mit tett? és miért tette?

Székács nyugodt hangon előterjesztette a dolgot úgy, ahogy történt; elősorolta azon okokat, melyek az áldás megadására indították. Végül jelentette azt is, hogy tettét az ő püspökeivel is közölte.

— Ezt — úgymond a nádor — rosszul tette.

— Szabadjon indokaimat Fenséged elé terjeszteni — mondá a lelkész. Ezt meg kellett tennem azért, nehogy a távolban olyan balfelfogások terjedjenek a hamis hírek alapján, mintha az evang. lelkész újra megeskette volna a hozzá folyamodó házaspárt.

— Hát ez a hír van elterjedve a városban? kérdezte a nádor.

— Igenis ez — volt a rövid válasz. Azután hozzá tette, hogy ő azt hiszi, miszerint előbb-utóbb csakis úgy vesszük elejét a botránkozásoknak, ha a protestáns papok felhatalmaztatnak a vegyes házaspárok megesketésére is; mert az Isten áldásától nem lehet senkit eltüntetni.

Erre a nádor mítsen felelt s néhány másodpercnyi gondolkodás után Székácsot elbocsátotta. A megtörtént dolgot úgy sem lehetett meg nem történtté változtatni; a hazai közszellem pedig annyira a protestáns felfogás mellett nyilatkozott, hogy például Zólyomvármegye akkori alispánja, a derék Radvánszky Antal, alispáni hatalmánál fogva arra utasította az evang. lelkészeket, hogy áldásmegtagadás esetében a vegyes házaspárokat *meg is eskethetik*. Ez nem tanácskozott hónapokon át haszontalanul, hanem *cselekedett!*

A római főpapság azonban bosszúra gondolt. Követelte Székácsnak megbüntetését. Ekkor jött segítségére az evangélikus buzgóságáról ismeretes nádorné: Mária Dorottya főhercegasszony, aki az ő kedves udvari papjáról elhárította a büntetést.

Hogy az országos közszellem milyen emelkedett és antiklerikális volt, mutatja azon tény, hogy Székács és Radvánszky esetei után az 1844. III. t. cz. 2 §-a kimondotta, hogy azontúl az ev. lelképásztor előtt kötött vegyes házasság is érvényes.

Zsilinszky Mihály.

BELÉLET.

A szepes-leibiczi kör gyűlése. Szép téli napon, a Tátra hófedte ormai szemünk előtt, látszólag oly közel, hogy kísértésbe jöttünk, kezünkkel utánuk nyulni, míg csilingeléssel tértek be szánkóink *Tátraaljára* február hó 25-én *Schweitzer Jakob* lelkész testvérünk vendégszerető házához. A kör 15 tagja közül megjelent 12, Kübecher esperes, Ratzenberger, Nikelszky, Ritter, Kirchknopf, Binder, Hajts, Justh, Holko, Kailing, Pösch, Alexy, Kallath és Lipták távollétüket kimentették, *Kübecher* esperes mint elnök szép beszédben megnyitotta a gyűlést, megemlékezvén kegyelettel Weber Samuról, aki tavaly még körünkben volt és most már hó fedi sírját. Szívből fakadó szavakkal üdvözölte azután *Ratzenberger Ferencz* szepesbélaí és *Kirchknopf Gusztáv* késmárki lelkész-testvéreket, a

kör új tagjait és *Schweitzer Jakob* tátraaljai lelkészt, aki immár 40 évig áll mint lelkész az Úr szolgálatában. Hangsúlyozza megnyitó beszédjében, ha felhős is egyházunk ege, de itt-ott egy vigasztaló, jobb reményekre jogosító napsugár áttöri a felhőket, pl. a lelkészi nyugdíj rendezése és az adóterhek csökkentésére irányuló törekvés. (Persze ez még nagyon bágyadt napsugár.) A megnyitó beszéd végeztével a kör egyhangulag *Holko Mihály* rókusi lelkészt választja jegyzőül a Kolozsvárra távozott *Dianiska Frigyes* helyére. Következett *Alexy Mátyás* sörkúti lelkész mely egyházas gondolatokban gazdag értekezése: Miképen ébresztendő és erősítendő gyülekezeteinkben a missziói érzület? *Alexy* a felvetett kérdést fényesen oldotta meg. Főbb elvei: a vasárnapi prédikációkban, ahányszor csak lehet, történjék utalás a misszióra. Missziói ünnepély egyszer évente minden egyházközségben tartandó. A misszió ügyét az iskolában a vallásoktatás keretében, a templomban a gyermekistentiszteletek alkalmával, továbbá missziói iratok terjesztése által kell ismertetni. A kör a misszió ügyére vonatkozólag következő határozatot hoz: Évenként egyszer minden gyülekezetben missziói istentisztelet tartandó, lehetőleg vendégszónokok felkérendőek, vagy legalább a közeli szomszéd lelkészek prédikáljanak egymást felváltva a szomszéd gyülekezetekben. Egy közös napon a szomszéd községek együttesen tartsanak missziói ünnepélyt, ha lehet Isten szabad ege alatt prédikációkkal, előadásokkal stb. Csatlakozzunk lehetőség szerint az országos missziói egyesülethez. Végül felkéri a kör *Alexy* testvért, adja elő sikerült munkáját a szepesi lelkészek megyei gyűlésén is. A „Ne temere“ gyászos ügyére vonatkozólag úgy határozott a kör *Kirchknopf* indítványára, nyomattassék ki a „Ne temere“ és a reá vonatkozó kongregációi határozat három nyelven, hogy a hívek is tudomást szerezvén ez áldatlan iratról, sikeresebben védekezhessünk. Ugyancsak *Kirchknopfnak* egy másik indítványát szintén elfogadta a kör, t. i. szereztessenek képsorozatokat az egyháztörténet köréből és tartassanak szkioptikon segítségével előadások a téli hónapokban. Beható tárgyalás alapját képezte az adócsökkentés, persze valami vérmes reményeket egyelőre nem kötünk hozzá, hisz több mint bizonyos, hogy egyelőre csak csatlódásokban lesz részünk. *Holko* lelkész indítványozza, hogy itt volna az ideje az egyházközségi egyházfegyelem korszerű kialakításával foglalkozni. Hívek és presbyterek sok helyen egészen megfélemeznek, hogy nemcsak jogaik vannak, de kötelességeik is. Előbbieket gyakorolják, de az utóbbiakról hallani sem akarnak. A kör az indítványozót bizta meg ily értelmű javaslat kidolgozásával. A valláseggyenlőségi szövetségért sehogyan sem tudunk lelkesedni és a kör megmarad tavalyi állásfoglalása mellett, hogy evangélikus vagy protestáns szövetség volna első sorban szervezendő és csak ilyenek érdekében fejt ki buzgó tevékenységet. Barátságos ebéd után, mely *Schweitzer Jakob* testvér és kedves övéinek vendégszeretetét dicsérte, kedves emlékekkel távoztunk a késői délutáni órákban *Tátraaljáról*. *Holko*.

Gyászrovat. A tátraaljai egyházmegyét ismét nagy veszteség érte. *Buchala Jenő* késmárki rendőrkapitány és az egyházmegye buzgó és aránylag még fiatal jegyzője, hiszen csak 42 éves volt, február hó 28-án lehelte ki nemes lelkét. *Buchalla Jenő* nem tartozott ama egyházmegyei világi jegyzők közé, kikről rendszeren az egyházmegyei gyűléseken jelenteni kell, hogy a világi jegyző úr nincs jelen, gondoskodjunk helyettesről. *Buchalla* nem hiányzott egy gyűlésről sem és

az egyházkerületi gyűléseken is képviselte az egyházmegyét. A reábizott munkát mintaszerűen végezte. Öröm volt az ő jegyzőkönyvi fogalmazványait olvasni. Egytől egyig szép nyelven és klasszikus logikával voltak megírva. Szükszavú, de igazságos, jószívű, jellemes férfiú volt. Mi, kik közelebről ismertük őt, nem is fogjuk őt elfelejteni soha. Márczius 3-án kísértük őt utolsó nyugvó helyére. *Kirchknopf Gusztáv* késmárki lelkész a templomban magyarul, *Kallath Károly* tótfalvi lelkész a temetőben németül bucsuztatták el a drága halottat remek gyászbeszédekkel. Ugyazintén *Wrchowszky Ottó* Késmárk város polgármestere és az egyházmegyei számvevőszék elnöke mélyen megható beszédben bucsuzott el a kedves baráttól, jó hivatalnoktól, nemeslelkű férfiútól. Mi pedig azt valljuk róla: Te is drága elhunyt barátunk ama nemes harcot megharcoltad, futásodat elvégezted, a hitet megtartottad, azért erős a reményünk, hogy végezetre néked is eltétetett az igazság koronája. *Holko.*

Stollmann Gusztávné szül. Berthan Matild és Berthan Gyula úgy a maguk, mint az összes rokonság nevében mély fájdalommal jelentik, hogy forrón szeretett édes anyjuk Nagytiszteletű özv. Berthan Pálné szül. Ján Teréz lelkészné asszony életének 85-ik évében Bélien elhunyt.

Pályanyertes költő-tanár. A nyíregyházi Bessenyei-kör igazgató-választmányja a kör szépirodalmi szakosztályának jelentése alapján a néhai Bleuer Rózsi emlékezetére tett alapítvány 100 k. kamatait hét pályamű közül a „Petőfiék sírja“ címűnek ítélte oda, melynek szerzője Dr. Vietórisz József nyíregyházi főgimn. tanár. A pályanyertes költő-tanárt, ki ez alkalommal már másodszer nyerte el ezt a pályadíjat, szíves szeretettel köszöntjük kiténtetése alkalmából.

Evangéliomi élet a fővárosban. Budapestén állandóan munkás az evangéliomi szellem. Az egyetemes egyháznak is több bizottsága tanácskozott a fővárosban az elmúlt héten. Az egyetemes nyugdíjügyi bizottság a folyó ügyeket intézte el. Ezek folyamán szóba került az a hihetetlen és etikailag aligha igazolható eljárás, a mely egyházunkra kimagyarázhatatlan elítélést hozhat, hogy t. i. több lelkészünk kiáltóan ellenmondó számadást adott be most a nyugdíjintézet részére, az ő lelkészi jövedelméről, mint annak idején a kongrua kiszámítása végett. Azt tartjuk, hogy az ilyen számadásokat, mint talán csak tévedésen alapulókat vissza kell adni a benyújtóknak, nehogy az államsegély esetleges megvonása legyen majd a nem kívánatos eredménye. A nagy port felvert Masznyik-féle nyugdíjazás dolgában az egyetemes nyugdíjintézeti ügyvivő bizatott meg az ügy történeti hűségű megvilágosításával. — A kerületi elnökségek is tanácskoztak a teendők felett és sok közérdekű ügyet beszéltek meg. A bányakerület iskolaügyi bizottsága szintén előkészületeket tesz már a kerületi gyűlés számára elintézendő ügyek dolgában s f. hó 11-én tartotta meg ülését. Ugyanazon napon tartották a Deák-téri templomban a Székács-emlékünnepeket, melynek programját más helyen közöljük. Még aznap este a protestáns ifjak világszövetsége is ülésezett a Deák-téri diszteremben. A pesti magyar egyház hitoktatási bizottsága, vallástanári testülete, presbyteriuma, pénzügyi bizottsága, nőegyesületei, Tabithája is egymást felváltva tartanak gyűléseket. Szóval élnek, mozognak s alkotásokra törekednek a fővárosban.

Az egyetemes nyugdíjügyi-bizottság f. hó 9-én tartott ülésén az alábbi lelkészek kértek és nyer-

tek nyugdíjaztatást: Urbán Adolf hosszufalvi lelkész, Leskó Béla sajkázai, Béli Károly sárszentmiklósi, Dubovay Béla tiszaker. püspöki másodlelkész. Özvegyi nyugdíjat kapott: özv. Czuppon Sándorné, özv. Henriczy Ágostonné, özv. Fábry Jánosné. Kegydíjban részesült: özv. Bartholomaidesz Gyuláné, özv. Molitorisz Jánosné, özv. Brózik Andrásné, özv. Vaskó Jánosné.

A Ne temere felfüggesztése. Az Alkotmány f. hó 7-diki száma, egyik római levelezőjének értesítése alapján azt a hirt közli, hogy a pápa már döntött abban a kérelemben, a melyet a magyar r. kath. püspöki kar a Ne temere dekrétum ügyében hozzá intézett. S a döntés úgy hangzik, hogy a pápa a dekrétum hatályát épp úgy felfüggeszti Magyarországon, mint a hogy azt Németország egyik tartományára nézve tette, vagyis visszaáll hazánkban a vegyesházasságokra vonatkozólag a dekrétum előtt való állapot, a statusquo ante. Ez az új pápai határozat csak akkor lép majd hatályba, a mikor azt a püspökök hivatalosan fogják papjaikkal közölni. Ezzel kapcsolatban jelentjük, hogy a két prot. egyház közös bizottsága folyó hó 8-án ülést tartott Budapesten báró *Bánffy Dezső* és dr. *Baltik Frigyes* elnökele alatt. Tanácskozásának tárgya a Ne temere pápai dekrétum ügyében való állásfoglalás lett volna. Miután azonban br. Bánffy bejelentette, hogy illetékes helyről nyert értesülése szerint a pápa a dekrétumot Magyarországot illetőleg felfüggesztette: a bizottság állásfoglalása feleslegessé vált. A bejelentést örvendetes tudomásul véve, a bizottság elhatározta, hogy felkéri a kormányt a pápai felfüggesztő intézkedésnek a bizottsággal leendő közlésére, mert teljesen megnyugtató csak abban az esetben lehet, ha a felfüggesztést minden tekintetben kielégítőnek találja.

A beszercebányai evang. egyesület a múlt vasárnap Bethlen Gábor-utcai Otthona nagytermében V. Protestáns estélyét tartotta a következő műsossal: 1. Jézus, Hozzád emelkedünk, 1. és 2. vers, énekelte a közönség. 2. Gusztáv Adolf svéd király emlékezte, felolvasás, tartotta ifj. Rosenauer Lajos. 3. Stein: (C. III.) Zsoltár, Figuss Vilmos e. karmester vezetése mellett énekelte az egyesületi férfikar. 4. „Gusztáv Adolf“ Csengey Gusztávtól, szavalat előadta Barth Ilona úrleány. 5. Haydn József: „Krisztus 7 szava a keresztfán“ 1. sz. Bevezetés. Előadta Figuss Vilmos e. karmester vezetése mellett az egyesületi zenekar. 6. Légy üdvözölve és áldva, 1. és 2. vers, énekelte a közönség.

Székács-ünnep. A pesti evangélikus magyar egyház néhai nagy papjának, boldog emlékezetű Székács József dr. volt bányakerületi superintendensnek, születése századik évének emlékezetére a muli csütörtökön délután hat órakor a Deák-téri ev. templomban emlékünnepeket rendezett a következő műsossal: 1. Erős várunk az Úristen! 1—3. vers. Gyülekezeti ének. 2. Imádkozik és az ünnepélyt megnyitja Raffay Sándor, a Deák-téri evang. egyház lelkésze. 3. a) Bach: G-moll ábránd. b) Bossi: Canconcina. Orgonajáték Morascher Hugó a faszori evang. egyház karnagyától. 4. Székács József dr. Emlékbeszéd, mondja Zsilinszky Mihály dr. v. b. t. t., bányakerületi felügyelő. 5. Beethoven: Dicsőít téged! Karének, éneklí az egyházi vegyeskar Bruckner Frigyes a Deák-téri evang. egyház karnagyának vezetése alatt. 6. Székács József költeményeiből szaval Mohr Henrik vallástanár. 7. Erős várunk az Úristen! 4-ik verse. Gyülekezeti ének. Zsilinszky Mihálynak az ünnepélyen tartott nagyértékű visszaemlékezését lapunk mai számának tárczarovatában hozzuk.

PÁLYÁZATOK.

A hegyaljai ág. hitv. ev. egyházmegye elnöksége az egyházmegyei **segédlelkészi állásra** pályázatot hirdet.

A segédlelkész teendője: a főesperes-lelkész mellett a segédkezés, a megállapított sorrendben a lelkészi összes szolgálatnak helyben és vidéken elvégzése, az ózdi társulati iskolában az énektanítás, s a vidéki társulati iskolákban, — ez idő szerint 5 helyen — a hitsorsos növendékek vallásitanítása. Javadalma: évi 2000 (kettő ezer) korona, havi részletekben kifizetve és 1 szobás lakás.

A kellően felszerelt pályázati kérvények f. év április 4-ig Ózdra (Borsod m. Postahely) a főespereshez küldendők. A pályázó csakis próbaszónoklat tartása után fog alkalmaztatni.

Miskolcz és Ózd, 1909. márczius 10.

Turóczy Pál
főesperes.

Radvány István
3—2 egyházmegyei felügyelő.

A békési ág. hitv. evang. egyházmegye elnöksége a halálozás által megüresedett szarvasi, első kerületi **rendes lelkészi állomásra** pályázatot hirdet.

Az istentisztelet nyelve magyar és tót.

Javadalmazás: 1. Szabad lakás, kerttel; a ház illő rendben tartása a gyülekezet kötelessége; 2. 4400 korona, szóval: négyezernégyszáz korona készpénzben, negyedévenként előre fizetve és segédlelkésztartás kötelezettségével; 3. négy kocsi széna a községtől, pénzértékben kocsiját 20 (húsz) koronában számítva, a város közpénztárából minden év szept. 1 napján, utólagosan; 4. 4 azaz négy hold tehénjárás; 5. stóla: kereszteléstől és avatástól 50 (ötven) fillér, hirdetés és esketéstől rendes időben 80 (nyolcvan) fillér, rendkívüli időben 2 (két) korona; egyszerű temetéstől 26 (huszonhat) f., halotti beszéddel 2 (két) k. 36 f., Anyakönyvi kiadványokért 2 (két) korona fizetetik. A hívány elvezője köteles a békési ág. hitv. ev. egyházmegye segélyegyletbe, valamint a helyi ág. hitv. ev. hivatalnokok segélyegyletbe tagúl belépni.

A jelentkezők kérvényükhöz a bányakerület lelkészválasztási szabályrendelete értelmében a következő okmányokat mellékeljék: 1. működési bizonyítványok, az illetékes főesperestől; 2. bizonyítvány arról, hogy a pályázó magyar honpolgár, és a magyar nyelvet szóban és írásban bírja; 3. bizonyítvány arról, hogy a folyamodó ellen a E. A. 359. §-a értelmében vizsgálat nincsen folyamatban; 4. bizonyítvány arról, hogy folyamodó az EA. 324. §-ban foglalt valamely egyházi vétségért jogérvényesen el nem ítéltetett. A folyamodó segédlelkészek e mellett kötelesek írásbeli jelentkezésükhöz csatolni a választhatóságukat igazoló okiratokat is, nevezetesen papi oklevelüket, születési bizonyítványukat és a szolgálati idejükről szóló bizonyítványt.

A szabályszerűen főszerelt jelentkezések az alulírott esperes hivatalánál nyújtandók be 1909. évi ápril hó 5-ig.

Szarvas, 1909. márcz. 10. Orosházán, 1909. márcz. 9.

Haviár Dani
egyházm. felügyelő.

Veres József
esperes.

A tiszai ág. hitv. ev. egyházkerületnél Miskolczon: nyégdíjaztatás folytán megüresedett **másodlelkészi állásra**.

Pályázhatnak azon lelkészek, akik városi lelkészi és missionáriusi összes teendőknek hithűséggel elvégzésére már kellő képesítéssel bírnak.

Ezen másodlelkésznek

1. Teendője:

hétköz és ünnepnapokon az istentiszteletnek, lelkészi többi cselekményeknek helyben és vidéken hittelses buzgalommal elvégzése:

az egyházi iroda összes teendőinek teljes felelőség mellett önállólag kezelése;

az egyház hiveinek időnként látogatása, az egyházi anyakönyveknek és irattárnak rendben-tartása.

2. Javadalma:

az egyházkerulettől évi 3000 korona fizetés, az egyháztól szabad lakás.

Az ezen állásra pályázók küldjék be Ózdra Turóczy Pál főesperes úrhoz az egyházkerületi lelkészválasztási szabályrendelet értelmében jelentkező tartalmazó iratukat kellett okmányokkal együtt. A közlebbiekre nézve az alólirt püspök ad kívánatra részletes tájékoztatást.

A pályázat határideje f. é. április hó 15-ik napjára tüzetett ki.

Kiadta Sajógömörön és Miskolczon, 1909. márczius hó 14—15 napjain az egyházkerület elnöksége:

Zelenka Pál
püspök.

Szent-Iványi Arpád
3—1 egyházkerületi felügyelő.

Kérjük az »Evang. Örálló« igen tisztelt olvasóit, hogy sziveskedjenek könyvszükségletük beszerzése végett minden alkalommal, bármily csekélységre legyen is szükségük, a Luther-társaság ev. könyvkereskedéséhez, Budapest, VIII., Szentkirályi-utca 51/a. fordulni.

Könyvkereskedésünk minden izében evang. vállalat, melynek gyarapodása érdekében áll minden hitsorsosunknak

Az egyházi irodalmon kívül szállítunk minden hazai és külföldi munkát és iskolai felszereléseket gyorsan és pontosan.

Megrendeléseket közvetlenül hozzánk kérünk, mert utazó-üggyelöket nem tartunk.

Tisztelettel:

A Luther-társaság Ev. Könyvkereskedése.

HEGEDÜS és SÁNDOR

protest. irod. könyvkiadóhivatalában

DEBRECZENBEN

megjelent **PASSIÓ** az evang. és kapható híveknek

virágvasárnapi és nagypénteki templomi istentiszteleti használatra. —

Írta: PAULIK JÁNOS nyiregyházi ev. lelkész. II. kiadás. Ára kötve 50 fill.